

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/47/2023
Identifikačné číslo spisu:	5322200511
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5322200511.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35724803, zastúpeného spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, proti žalovanej T. narodenej W., o zaplatenie sumy 8.136,43 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. CA-12Csp/7/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2023 sp. zn. 8CoCsp/8/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2023 sp. zn. 8CoCsp/8/2023 a rozsudok Okresného súd Čadca z 18. októbra 2022 č. k. 12Csp/7/2022-72 z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (teraz Okresný súd Žilina) (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. októbra 2022 č. k. 12Csp/7/2022-72 žalobu žalobcu zamietol (výrok I.); a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že na základe zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou boli žalovanej poskytnuté finančné prostriedky vo forme spotrebiteľského úveru za vopred dohodnutých podmienok. Žalobca doložil do spisu aj výzvy adresované žalovanej právnym predchodcom žalobcu jednak ako predžalobnú upomienku, kde postupom podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upozornil žalovanú na možnosť predčasného splatenia a následne oznámenie o zosplatnení. Právny predchodca žalobcu pristúpil k predčasnému zosplatneniu úveru dňom 22. 03. 2019. V danom prípade bolo nesporné, že žalovaná sa dostala do omeškania so splácaním úveru riadne a včas, v dôsledku čoho právny predchodca žalobcu uplatnil právo na zosplatnenie celého úveru. Uvedené právo pre veriteľa bolo dohodnuté v čl. VI. bod 1 písm. a) zmluvy č. W.. Žalovaná bola v omeškaní dlhšie než tri mesiace a právny predchodca žalobcu ju vyzval na zaplatenie omeškaných splátok výzvou z 20. 02. 2019. Odoslanie predmetnej výzvy žalovanej vyplývalo z podacieho hárku č. G Z uvedeného bolo zrejmé, že táto výzva sa dostala do dispozičnej sféry žalovanej. Následne Oznámením z 22. 03. 2019 veriteľ oznámil dlžníčke zosplatnenie celého úveru, keďže táto bola naďalej v omeškaní so splácaním úveru. Odoslanie uvedeného oznámenia žalovanej vyplýva z podacieho hárku č. G t. j. aj predmetné oznámenie sa dostalo do dispozičnej sféry žalovanej.

Na základe uvedených skutočností súd konštatoval, že právny predchodca dodržal všetky zákonné podmienky potrebné pre zosplatnenie celého úveru v zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Súd sa prioritne zamerl na aktívnu legitimáciu samotného žalobcu s poukazom na § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, z ktorého vyplývajú zákonné podmienky potrebné pre splnenie jej existencie. Právnym predchodcom žalobcu bola banka, ktorá postupovala svoju pohľadávku voči žalovanej na nebankový subjekt (žalobcu). Právny predchodca žalobcu vyzýval žalovanú na úhradu dlhu už výzvou zo dňa 20. 02. 2019 a následne oznámením o zosplatnení celého dlhu z 20. 03. 2019. K postúpeniu celej zosplatnenej pohľadávky došlo až dňa 09. 11. 2021, kedy došlo k uzatvoreniu zmluvy o postúpení pohľadávok medzi právnym predchodcom žalobcu a žalobcom. Z uvedeného vyplýva, že napriek písomnej výzve bola žalovaná nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke. Súd prvej inštancie konštatoval, že aktívna vecná legitimácia bola na základe vyššie uvedených skutočností u žalobcu preukázaná. V zmysle ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka k zosplatneniu dlhu v spotrebiteľskom zmluvnom vzťahu možno pristúpiť až po troch mesiacoch od omeškania so zaplatením splátky a ak by sa vychádzalo z predpokladu, že právny predchodca žalobcu postupoval s odbornou starostlivosťou bolo zrejmé, že premlčacia doba v predmetnej veci začala s poukazom na ust. § 103 Občianskeho zákonníka plynúť novembri 2018 (prvá nesplatená splátka). Ďalšie splátky neboli uhradené v celosti ani za ďalšie mesiace, december 2018 a január 2019. Právny predchodca žalobcu preto vyzval žalovanú na úhradu dlžnej sumy 519,84 eura (viac ako troch splátok). Žalovaná dlžnú sumu, na ktorú bola vyzvaná, neuhradila, právny predchodca žalobcu preto úver zosplatnil. S poukazom na výzvu, prehľad splátok a úhrad žalovanej (č. I. 34 spisu) na dlžný spotrebiteľský úver a vyššie citované zákonné ustanovenia bolo zrejmé, že splátkou, pre ktorú nastalo zosplatnenie je splátka/jej časť splatná v mesiaci november 2018, nakoľko táto nebola uhradená ani z časti a ani v lehote, následne ani ďalšie splátky splatné dňa 25. 12. 2018, 25. 01. 2019 až do 20. 02. 2019, kedy bola žalovaná formálne vyzvaná zo strany právneho predchodcu žalobcu na úhradu dlžných splátok pred zosplatením v sume 519,84 eura. Podľa súdu premlčacia doba začína plynúť od zročnosti splátky, kvôli ktorej sa predčasné splatenie žiada, nie od okamihu využitia práva žiadať splatenie celého úveru. Ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka umožňuje predčasné splatenie uplatniť až po trojmesačnom omeškaní s niektorou splátkou. Práve táto splátka je tou splátkou, „pre nesplnenie ktorej sa stane zročným celý dlh“ v zmysle ust. § 103 Občianskeho zákonníka. Od zročnosti tejto splátky (a nie až uplynutím troch mesiacov, resp. zosplatením) preto plynie premlčacia doba v zmysle tohto ustanovenia. Žaloba bola na súd podaná až dňa 25. 02. 2022, to znamená že bola podaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby, ktorá podľa ust. § 103 Občianskeho zákonníka začala plynúť od nezaplatennej splátky v mesiaci november 2018, keď sa pre nesplnenie tejto splátky stal zročným celý dlh (§ 565 Občianskeho zákonníka). Premlčacia doba plynula od 26. 11. 2018 do 26. 11. 2021 (piatok), žaloba bola doručená až 25. 02. 2022, teda po uplynutí premlčacej doby. Jednotlivé splátky podľa zmluvy boli splatné vždy do 25-teho dňa v príslušnom mesiaci tak ako vyplýva z čl. I základné ustanovenia zmluvy. S poukazom na vyššie uvedené súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, nakoľko posúdil právo uplatňované žalobcom ako premlčané a premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať s prihliadnutím na ust. § 54a Občianskeho zákonníka.

1.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ a žalovanej ako v spore úspešnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania v spojení s čl. 17 CSP, nakoľko jej preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 28. apríla 2023 sp. zn. 8CoCsp/8/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upravuje tzv. stratu výhody splátok v spotrebiteľských veciach oproti ostatným (nespotrebiteľským) veciam osobitne tak, že toto právo (zaplatenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej splátky) môže veriteľ, ktorý je dodávateľom, uplatniť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, (teda na rozdiel od všeobecnej právnej úpravy, nie okamžite po omeškaní so zaplatením splátky) a keď (na rozdiel od všeobecnej právnej úpravy) súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Je teda zrejmé, že citované ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka stanovuje okamih a podmienky uplatnenia práva na zaplatenie celého dlhu pre nesplnenie splátky v

spotrebiteľských veciach, ale nemení osobitným spôsobom upravený začiatok plynutia premľacej doby, ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stal zročným celý dlh. Ak potom začiatok plynutia premľacej doby pri plnení dohodnutom v splátkach, ako aj v prípade, ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh podľa § 565 Občianskeho zákonníka, upravuje osobitne § 103 Občianskeho zákonníka tak, že premľacia doba začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, nemožno použiť všeobecnú právnu úpravu začiatku plynutia premľacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej premľacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má síce dodávateľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatnenie (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, t. j. mimoriadnu splatnosť úveru môže vyhlásiť len pre splátku, s ktorou je dlžník v omeškaní tri mesiace, to však nič nemení na tom, že premľacia doba sa aj v takomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103 druhá veta Občianskeho zákonníka). Vychádzajúc z uvedeného sa odvolací súd stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ktorý na určenie počiatku premľacej lehoty na daný skutkový stav aplikoval ust. § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu na záver o premľaní uplatneného nároku nemá vplyv ani prerušenie plynutia premľacej doby podľa § 1 písm. a) zák. č. 62/2020 Z. z., podľa ktorého lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premľaniu alebo k zániku práva v čase odo dňa účinnosti tohto zákona, (t. j. od 27. 03. 2020, kedy zákon č. 62/2020 Z. z. nadobudol účinnosť - pozn. odvolacieho súdu), do 30. apríla 2020 neplynú. Ani porušenie plynutia premľacej doby podľa § 8 písm. a) zák. č. 9/2021 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19, podľa ktorého lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premľaniu alebo k zániku práva v čase odo dňa účinnosti tohto zákona, (t. j. od 19. 01. 2021, kedy zákon č. 9/2021 z. z. nadobudol účinnosť - poznámka odvolacieho súdu), do 28. 02. 2021 neplynú. V prípade aplikácie uvedených ustanovení by premľacia lehota v čase od 27. 03. 2020 do 30. 04. 2020 neplynula, z ktorého dôvodu je nutné „posunúť“ koniec premľacej lehoty o 35 dní ako i od 19. 01. 2021 do 28. 02. 2021, t. j. spolu 41 dní, o ktorý počet bolo nutné tiež „posunúť“ koniec premľacej doby. Pokiaľ tak mala trojročná premľacia lehota uplynúť bez prerušenia k 26. 11. 2021 ako ustálil okresný súd, jej koniec sa „posunul“ o 76 dní na 10. 02. 2022. Keďže žaloba bola na súde podaná dňa 25. 02. 2022 bola podaná po uplynutí premľacej lehoty. Pokiaľ teda okresný súd žalobu zamietol z dôvodu premľania uplatneného nároku, rozhodol správne. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal výklad ust. § 565 v spojení s § 103 Občianskeho zákonníka s tým, že ust. § 565 Občianskeho zákonníka je v rozpore s trojmesačnou lehotou podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, odvolací súd sa s uvedeným nestotožňuje. Samotné ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nevyklučuje aplikáciu ust. § 565 Občianskeho zákonníka s tým, že ak o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky žiada veriteľ v spotrebiteľskom vzťahu, môže tak urobiť pre nesplnenie niektorej splátky po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, ktoré právo však môže využiť do splatnosti najbližšie splatnej splátky nasledujúcej po uplynutí uvedeného obdobia. Vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov považuje odvolací súd záver súdu prvej inštancie o premľaní uplatneného nároku žalobcu za vecne správny, preto napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, a to vrátane výroku o trovách konania (žalovanej ako v spore úspešnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania v spojení s čl. 17 CSP, nakoľko jej preukázateľne žiadne trovy nevznikli). Odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil v tomto smere ako nedôvodné.

2.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 362 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP. Úspešnou stranou odvolacieho konania bola žalovaná, a to v celom rozsahu, preto jej voči žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nakoľko však žalovanej v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, odvolací súd, vychádzajúc zo zásady hospodárnosti konania, žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (v dôsledku čoho nie je následne potrebné rozhodovať o výške trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 2 CSP, ktorá v danom prípade predstavuje 0 eur).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to právnej otázky začiatku plynutia premlčacej doby v spotrebiteľských sporoch v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ. Dovolateľ poukázal na rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/132/2021 a sp. zn. 5Cdo/224/2021. K rovnakým právnym záverom došiel odvolací súd v rámci svojej recentnej rozhodovacej činnosti opakovane, na základe čoho možno túto rozhodovaciu prax dôvodne označiť za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Obdobne sp. zn. 1Cdo/143/2022, 9Cdo/98/2022, 4Cdo/221/2022, 2Cdo/298/2021, 4Cdo/262/2021, 1Cdo/53/2021, 7Cdo/268/2020, 7Cdo/347/2021, 4Cdo/231/2021, 9Cdo/368/2021, 4Cdo/23/2022, 2Cdo/332/2021, 6Cdo/71/2022, 2Cdo/272/2021. Dovolací súd pristupuje v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe k danej právnej otázke tak, že podľa jeho právneho názoru plynie v spotrebiteľských sporoch premlčacia doba prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Krajský súd túto právnu otázku vyriešil v priamom rozpore s vyššie citovanou ustálenou praxou dovolacieho súdu, keďže posudzoval začiatok plynutia premlčacej doby tak, že premlčacia doba podľa jeho názoru plynie už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Žalobca s ohľadom na uvedené poukazuje na skutočnosť, že nerozporuje právny záver súdu, v zmysle ktorého nastalo zosplatnenie v súlade s ust. § 53 ods. 9 OZ v spojení s ust. § 565 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 26. 11. 2018, avšak súd prvej inštancie v tejto súvislosti nerešpektoval aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej v prípade spotrebiteľských vzťahov plynie premlčacia doba až deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od tejto nesplnenej splátky (v prejednávacom prípade od 27. 02. 2019). Žalobca zastáva názor (vyplývajúci aj z vyššie citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), že právny predchodca žalobcu sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby, ktorá začala plynúť od omeškania žalovaného so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (splátka splatná dňa 26. 11. 2018). Najskorším dňom, kedy sa v zmysle § 101 OZ právo mohlo vykonať prvý raz je deň 27. 02. 2019. Premlčacia doba by tak v predmetnom prípade uplynula až dňa 14. 05. 2022 (27. 02. 2022 + 76 dní v zmysle zákona č. 62/2020 Z. z.) a pokiaľ právny predchodca žalobcu podal žalobu na súde dňa 25. 02. 2022, žaloba bola podaná na súde včas, a to aj bez aplikácie zákona č. 62/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov.

3.2. Nakoľko sa k tomuto zjavnému odklonu nevyjadril (neuviedol rozhodnutia dovolacieho súdu v predmetnej veci), porušil tým zároveň princíp právnej istoty, čím žalobca o. i. odôvodňuje aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces na úkor žalobcu.

3.3. Dovolateľ žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si vyčísľuje trovy dovolacieho konania do výšky 1.135,83 eura.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Dovolateľ v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal to, že odvolací súd sa k zjavnému odklonu od právnej otázky začiatku plynutia premľacej doby v spotrebiteľských sporoch nevyjadril, nakoľko neuviedol rozhodnutia dovolacieho súdu v predmetnej veci. Dovolací súd sa daným nezaoberal, pretože v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania, nakoľko rozhodnutia dovolacieho v konaniach pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom dovolateľ nenamietal. Vychádzajúc z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku dovolací súd konštatuje, že tzv. novoty nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a preto skutkovým podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu môžu byť len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré strany uviedli v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, a to v takom rozsahu, ako sú uvedené v súdnom spise alebo v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1413).

10. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že dovolateľ nedôvodne namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. V zmysle § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, pričom právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, (a to jasným, určitým a

zrozumiteľným spôsobom).

14. Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to právnej otázky začiatku plynutia premlčacej doby v spotrebiteľských sporoch v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ. Podľa judikatúry plynie v spotrebiteľských sporoch premlčacia doba prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.

15. V zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. K tomu odvolací súd uvádza nasledovné:

16. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017; podobne tiež napr. 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017).

16.1. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

16.2. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

17. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, čo sa považuje za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu. Do tohto pojmu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

18. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

19. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že najvyšší súd môže pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať aj tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (k tomu pozri I. ÚS 51/2020).

20. Keďže dovolateľom nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolací súd v ďalšom skúmal, či žalobca opodstatnene vytýkal, že pri riešení tejto otázky zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 OZ právo sa premŕči, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premŕčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premŕčania dovoľá, nemožno premŕčané právo veriteľovi priznať.

21.1. Podľa ustanovenia § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premŕčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

21.2. Podľa ustanovenia § 103 OZ ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premŕčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premŕčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

21.3. Podľa ustanovenia § 565 OZ ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

21.4. Podľa § 53 ods. 9 OZ ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

22. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie spolu s odvolacím súdom vyhodnotili, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy má síce dodávateľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatenie (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, t. j. mimoriadnu splatnosť úveru môže vyhlásiť len pre splátku, s ktorou je dlžník v omeškaní tri mesiace, to však nič nemení na tom, že premŕčacia doba sa aj v takomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103 druhá veta Občianskeho zákonníka).

23. Dovolací súd uznesením z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020 v spore o zaplatenie 21.587,85 eura s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere na základe dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP zrušil rozsudok krajského súdu aj z dôvodu, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku splnenia zákonných predpokladov na aplikáciu druhej vety § 103 OZ o začiatku plynutia premŕčacej doby aj na spotrebiteľské právne vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 OZ. Pretože podľa § 103 OZ plynie pri strate výhody splátok premŕčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 (všeobecne) začne premŕčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ).

24. Dovolací súd uznesením z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021 v spore o zaplatenie 4.478,75 eura s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere na základe dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP zrušil rozhodnutie krajského súdu, pretože nepovažoval za správny právny názor odvolacieho súdu (a tiež súdu prvej inštancie), že v spotrebiteľských vzťahoch premľacia doba celého zosplatneného dlhu plynie od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Najvyšší súd v danej veci uviedol, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 OZ), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premľacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premľacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 OZ).

25. Ďalšie zrušujúce uznesenia dovolacieho súdu z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021 o zaplatenie 20.666,29 eura s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o stavebnom sporení v spojení so zmluvou o úvere a z 25. januára 2023 sp. zn. 4Cdo/140/2021 o zaplatenie 1.829,46 eura s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere odkazujúc na rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/268/2020, sp. zn. 5Cdo/224/2021 nadviazali na argumentáciu tam použitú, keď rovnako zvažili teleologickú redukciu aplikovateľnosti ustanovenia § 103 veta druhá OZ, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia na prípady spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 OZ. Pričom dospeli k záveru, že aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 OZ v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 OZ a pri premľaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky, sa pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) spravuje začiatok plynutia premľacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 OZ.

26. Najvyšší súd aj vo svojom rozhodnutí z 12. marca 2024 sp. zn. 6Cdo/154/2022 dospel k záveru, že veriteľ mohol po prvý raz sa domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za súčasného splnenia upozornenia na možnosť zosplatnenia. Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premľacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premľacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka).

27. Dovolateľom nastolená právna otázka posúdenia začiatku plynutia premľacej doby pri zosplatnení spotrebiteľského úveru, ktoré nastalo pre nesplnenie niektorej zo splátok s odkazom na § 103 Občianskeho zákonníka, bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/224/2021 (ako aj napr. 7Cdo/268/2020, 4Cdo/132/2021, 4Cdo/140/2021, 6Cdo/154/2022 a 2Cdo/55/2022) s právnym záverom, že podľa § 103 OZ plynie pri strate výhody splátok premľacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premľacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu senátu rozhodujúceho v prejednávanej spore uvedený právny záver, ako aj vyššie citované úvahy smerujúce k tomuto právnemu záveru, vyplývajúce z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/224/2021, od ktorých sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, a na ktoré v celom rozsahu odkazuje, sú plne aplikovateľné aj na rozhodovaný spor.

28. Dovolateľ teda dôvodne namietal, že dovolací súd pristupuje v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe k danej právnej otázke tak, že podľa jeho právneho názoru plynie v spotrebiteľských sporoch premľacia doba prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Krajský súd túto právnu otázku vyriešil v priamom rozpore s vyššie

citovanou ustálenou praxou dovolacieho súdu, keďže posudzoval začiatok plynutia premlčacej doby tak, že premlčacia doba podľa jeho názoru plynie už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.

29. Dovolací súd tak vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale zároveň ho posúdil aj ako dôvodné, nakoľko dovolaním napadnutý rozsudok (práve v riešení predmetnej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

30. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

31. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.